דפחיא. כמו דפעיא[ב]. הגולדים מן המרגוגלת מיה שפועה בגילדתה: **פצינא.** למקח טעות הוא להא דהדיא לעיל דפחיא: **דלריכן.** לשון מבוקשות כל צרכן כמו לרצפ (ויקרא יג) כויה וכשול: **ונפקא מינה.** בין מאן דאמי להו לאכילה בין מאן דאמי להו לפרומים: **למיבצי ליה דביני ביני.** להחזיר לו דמי מעלה שבין ביעי דפחיא לביעי דשמוטה. ואי אמי להו לאכילה אין המקח בטל אבי אכילה ניתהו אלא שאוכל יפיס מהס ויחזיר לו דמי מעליותן: **קא משמע לן.** רבי אמי דסתם מאן דאמי ביעי דפחיא לפרומים אמי להו ואין אלו שוין לו כלום: **דדלרא.** שילדתן תרנגולת מתרנגול ולא נתממה מן הקרקע לקולטן בלא זכר: **דספנא מארעא.** מתממת בקרקע ויולדת ביציס אין מגדלות לפרומים: **ספנא.** קולטת ביציס כשמתעפרת בקרקע. ובשמוך לקמן אמר כל היכא דליכא זכר לא ספנא מארעא לומר אינה קולטת ביציס מן הקרקע אלא מן הזכר. ואינו אלא לשון שפוי טמוני חול (דברים לג): **עם יניקת רוכה נגמרה.** ולעניין י"ט ואמר לקמן יולתה רוכה מערב י"ט ומזלה בתוך מעיה וילדתה בלילה מותרת להויא לה כאילו נולדה מאתמול: **דדבי יוחנן.** דאמר לקמן הכי: **ואי בעית אימא.** רב לשפוקי מדר' יוחנן אתא ועס יניקתה דקאמר עס יניקת כולה ולמעוטי יניקת רוכה: **מעורות.** מחוברות: **נגמא עוף טהור.** מטמאה כאוכלה לטמא בגדיס שהוא לבוש בשעת בליעתה ואין לה טומאת מגע ומשא ובמסכת נדה (דף נת.) יליפינן לה. והאוכל אחד מן הדברים הללו ממנה: **מן השלל של ביציס.** כשהן כבושין ושלולין וקבועין בשדרה כלומר האוכל אותס ביציס בעודן מעורין בגידין: **מן הגידין.** וקסבר אין בגידין בנותן טעם[ג]: **שלל.** בשטלל"ת כמו שלל על כוסכין (שבת דף מח:): **בשר שנאנס מן החי.** לאו נבלה היא: **מן האשכול.** מבשר השדרה שבביציס אלדוקים אס: **שאחזה אף החלב.** שהיך את השומן וגמעו טמא. ובהעור והכרוטב (חולין דף קכ.) פרכינן והא אכילה כתיבה ביה[ד] ואמר רבי שמעון בן לקיש הנפש[ה] לרבות את השומה והכא כתיב ונפש אשר תאכל נבלה[ו] ובנבלת עוף טהור מתוקק בת"כ[ז]: **מאן תנא מן השלל של ביציס טהור.** אלמא לאו בשר הוא דלא כר' יעקב: **אלא לעניין אסורה.** לת"ג לאו בשר ניהו אסר להו מדרבנן לגזירת שמוטי כבשר ואיכא למיגזר משום בשר בחלב אבל לעניין טומאה לא דלאו בשר ניהו לטמא: **וכי תימא לעניין טומאה**[ח] **נגזור.** לטמוי מדרבנן כי היכא דגזרינן לעניין איסורא: **לפושי טומאה הוא.** דאיכא הפסד טהרות: **ולפושי טומאה מדרבנן לא מפסינן.** ות"ס שגזרו בטומאות במקומות הרבה ליכא למימר הכא נמי נגזור דלא ניחא לן דלפשו בטומאות: **ואיכא דאמרי.** דאסכול דסיפא הוא משמע ליה לרב יוסף ביציס המעורות בגידין ואלל הוא שאיכן מעורות כל כך כמו אותן הגמורות קרובות לצאת אבל הכא קליפה הלבנה שאינס דבקות יפה אלא מעט: **מאשכול גופיה.** בשר הדבוק בשדרה והביציס אלדוקין בו: **גולד ביוס.** נקבותיו יולדות ביום: **עטלף.** קל"ף שור"ך בלע"ז: **מערב יום טוב.** בין השמשות דשוב לא ילדה אלא בלילה: **הביס.** קוסס עלות השחר. ואי לנקט בדק רבותא קמ"ל דלת"ג דבדק ואלא אלא לליכא למתלייה בחול אפילו הכי מותרת דשמכינן אכבייתא דקתני כל שמשמיטו ביום גולד ביום ואי ולמי לא ילדתו בלילה: **אימר יצאה רובה וחזרה הואי.** ות"ג דמילתא דלא שכיחא היא מגו דפשיטא לן דאיכא יולדת בלילה תלינן בה: **בדספנא מארעא.** והיא יולדת אף בלילה: **אי הכי.** דיש יולדת בלילה: **דרב מרי.** היכי שריא אימא מארעא ספנא וילדה בליל יום טוב: דשמעה

דפחיא למאן דהבו ליה ביעי דשחוטה אתא לקמיה דרבי אמי אמר להו מקח טעות הוא והדר פשיטא מהו דתימא האי לאכילה קא בעי להו והאי דקאמר דפחיא משום דצריבן למאי נפקא מינה למיתבה ליה ביני ביני קמ"ל ההוא דאמר להו ביעי דדכרא למאן ביעי דדכרא למאן דהבו ליה ביעי דספנא מארעא אתא לקמיה דרבי אמי אמר להו מקח טעות הוא והדר פשיטא מהו דתימא האי לאכילה קא בעי להו והאי דקאמר דדכרא משום דשמינן טפי למאי נפקא מינה למיתבא ליה ביני ביני קמ"ל ואי בעית אימא מאי עם יציאתה נגמרה עם יציאת רובה וכדרבי יוחנן דא"ר יוחנן[ט] ביצה שיצאה רובה מערב יום טוב וחזרה מותרת לאכלה ביום טוב ואיכא דאמר מאי עם יציאתה נגמרה עם יציאת כולה אין אבל רובה לא ולאפוקי מדר' יוחנן גופא השוחט את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות מותרות לאכלן בחלב ר' יעקב אומר אם היו מעורות בגידין אסורות מאן תנא להא דת"ר[כ] האוכל מנבלת עוף טהור[מ] מן השלל של ביצים מן העצמות ומן הגידין ומן הבשר שנתלש מן החי טהור מן האשכול של ביצים מן הקורקבן ובני מעיין או שהמחה את החלב וגמעו טמא מאן תנא מן השלל של ביצים טהור אמר רב יוסף דלא כרבי יעקב דאי כר' יעקב האמר אם היו מעורות בגידין אסורות אמר ליה אביי ממאי דלמא עד כאן לא קאמר רבי יעקב התם אלא לענין אסורא אבל לענין טומאה לא וכי תימא לענין טומאה נמי נגזור אפושי טומאה הוא ואפושי טומאה מדרבנן לא מפשינן ואיכא דאמרי מאן תנא מן האשכול של ביצים טמא אמר רב יוסף ר' יעקב היא דאמר אם היו מעורות בגידין אסורות א"ל אביי ממאי דאשכול מהנך דתליא באשכול דלמא אשכול גופיה וכי תימא אשכול גופיה מאי למימרא מידי דהוה אקורקבן ובני מעיין דאע"ג דבשר נינהו כיון דאיכא אינשי דלא אכלי איצטריך לאשמועינן הכא נמי כיון דאיכא אינשי דלא אכלי איצטריך לאשמועינן[ס] ת"ר כל שתשמישו ביום[ע] נולד ביום כל שתשמישו בלילה נולד בלילה כל שתשמישו בין ביום ובין בלילה נולד בין ביום ובין בלילה כל שתשמישו ביום נולד ביום זו תרנגולת כל שתשמישו בלילה נולד בלילה זו עטלף כל שתשמישו בין ביום ובין בלילה אדם וכל דדמי ליה אמר מר כל שתשמישו ביום נולד ביום זו תרנגולת למאי נפקא מינה לכדרב מרי בריה דרב כהנא[פ] בדק בקנה של תרנגולין מערב יום טוב ולא מצא בה ביצה ולמחר השכים ומצא בה ביצה מותרת והלא בדק אימר לא בדק יפה יפה ואפילו בדק יפה אימר יצתה רובה וחזרה הואי וכדר' יוחנן איני והא אמר ר' יוסי בן שאול אמר רב בדק בקנה של תרנגולת מערב יו"ט ולא מצא בה ביצה ולמחר השכים ומצא בה ביצה אסורה התם בדספנא מארעא אי הכי דרב מרי נמי אימא מארעא ספנא בדאיכא זכר בהדה בדאיכא זכר נמי אימא מארעא ספנא אמר רבינא גמירי כל היכא דאיכא זכר לא ספנא מארעא ועד כמה אמר רב גמדא משמיה[צ] דרב כל היכא דשמעה

ומצא בה ביצים גמורות וכו' ר' יעקב אומר אם היו מעורות בגידין אסורות. מימה כיון דגמורות כילד היו מעורות[א] ופירש הקונטרס דגמורות קאי אחלמון אבל לא נתקשה עדיין שספופרת מצחון רק הקושט על כן קאי רבי יעקב וקאמר אס היו מעורות ולפי שספריס דלא גרסי גמורות ניחא ומכי גרסינן ומצא בה ביצים מומרות לאכלן בחלב רבי יעקב אומר כו': דשמעה

רבינו חננאל

דפעיא למאן, והבו ליה ביעי דשחוטה, ואמר ר' אמי מקח טעות הוא והדר. ואמרינן פשיטא, מהו דתימא האי לאכילה בעי להו, והאי דקאמר דפעיא משום (דצריכין) [דצריבן] טפי, למאי נפקא מינה למיתבא ליה דביני ביני, קמ"ל. **ההוא דאמר ביעי דדיכרא למאן,** והבו ליה ביעי דספנא מארעא, וא"ר אמי מקח טעות הוא והדר. **איכא דאמרי מאי עם יציאתה נגמרה,** עם יציאת כולה אין, עם יציאת רובה לא. ולאפוקי מדר' יוחנן דאמר ביצה שיצאתה רובה מערב יום טוב וחזרה מותרת לאוכלה ביו"ט. **תניא השוחט תרנגולת ומצא בה ביצים גמורות מותרות לאוכלן** ביו"ט. **גופא השוחט** את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות מותרות לאוכלן בחלב. ר' יעקב אומר אם היו מעורות בגידין אסורות. פירוש, כלומר בשר הם. **והתניא** האוכל מנבלת עוף טהור מן השליל של ביצים מן העצמות ומן הגידים ומן הבשר שנתלש מן החי טהור. הנה השליל של ביצים אע"פ שהוא מעורה בגידים טהור, כלומר אינו בשר. **ואוקימנא** דלא כר' יעקב. אבל האוכל מן האשכול של ביצים ומן הקרקבן ומבני מעים או שהמחה את החלב וגמעו טמא, ופשוטה היא. **אפושי,** פירוש להרבות. ת"ר כל **שתשמישו ביום יולד ביום,** תרנגולת. תשמישו בלילה יולד בלילה, עטלף. תשמישו בין ביום בין בלילה יולד בין ביום בין בלילה, אדם וכל מילי. למאי נפקא מינה בקינה של תרנגולים מעיו"ט ולא מצא בה ביצה ובשחר השכים ומצא בה ביצים מותרות, אימר יצתה רובה וחזרה הואי, וכר' יוחנן. **איני** והאמר ר' יוסי בן שאול אמר רב בדק בקינה של תרנגולת מערב יום טוב ולא מצא בה ביצה, ובשחר השכים ומצא בה ביצה אסורה. התם בדספנא בארעא. אמר רבינא גמירי כל היכא דאיכא זכר ואפילו בחצר אחרת ושמעה קליה ביממא לא ספנא מארעא.

הגהות הב"ח

(מ) רש"י ד"ה וכי תימא לעניין טומאה נמי נגזור:

גליון הש"ס

גמ' מן השלל של ביצים. עיין מנחות דף ע ע"ב תוס' ד"ה ביצי נגילות: שם אמר רב גמדא משמי' דרב. ל"ל רבא. סדר הדורו בהקדמ' תוס' ד':

לעזי רש"י

בשט"א. הכלבה (תפירה גסה). קלב"א שודי"ץ. עטלף.

מוסף תוספות

א. [ד]א"כ הם בלא קליפא לבנה, ואמאי קרי לה גמורות. מר"פ.